

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/1357-6/2017</u>	
Érkezett: <u>2018 FEBR 12.</u>	
Példány: <u>1</u>	Kezelőiroda: <u>1</u>
Melléklet: <u>0</u> db	<u>5</u>

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.
1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Jenei József

[REDACTED]

[REDACTED]

IV/01357/2017 számon nyilvántartásba vett
alkotmányjogi panasza kiegészítése

Társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata
iránt indított

4.Mfv.690.096/2016/3 ügyszámú perben
a 4.Mfv.690.096/2016/6 számú végzése ellen
a 23.M.2497/2015/9. számú végzése ellen

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Postacím: 1535 Budapest, Pf. 773.

Tisztelt Alkotmánybíróság!**Jenei József**

[redacted] indítványozó az Alkotmánybíróság által IV/1357/2017 számon nyilvántartásba vett

alkotmányjogi panaszt kiegészítem

az alábbiak szerint:

A tisztességes eljáráshoz való jog megsértését – a hivatkozott alkotmánybírósági határozatokban foglaltakra tekintettel – az eljárás valamennyi körülményére tekintettel, és ezek együttes hatásában szükséges mérlegelni. Az indítványozó által idézett alkotmánybírósági határozatok alapján az is megállapítható, hogy az alkotmányjogi panaszban felsorolt, a munkaügyi bíróság és a Fővárosi Törvényszék által elkövetett jelentős számú súlyos eljárási szabálysértés megvalósításával, a munkaügyi bíróság és a Fővárosi Törvényszék súlyosan megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által megkövetelt tisztességes eljáráshoz való jogot.

A Fővárosi Törvényszék az alábbiakban előadott indokok alapján megsértette indítványozó törvényes bíróhoz és tisztességes eljáráshoz való jogát:

Az EU Bíróság törvényes bíró: az EUMSZ 267. cikke alkalmazandó szabálya alapján az EU Bírósága kötelező érvényű döntést hoz az (elsődleges és másodlagos) közösségi jog értelmezése körében. A Fővárosi Törvényszék törvényes bíró marad ugyan abban az értelemben, hogy neki (nem pedig az EU Bíróságnak) kell a folyamatban lévő ügyet eldöntenie, és a jogot - ideértve a közösségi jogot is - a konkrét esetre alkalmaznia, kötve van azonban az EU Bíróságnak az előzetes döntéséhez, hiszen annak van fenntartva a döntés joga a közösségi jogszabályok értelmezését illetően. A közösségi jog e "dualista jogvédelmi rendszerében" tehát az EU Bíróság specifikus formában működik közre a belső állami döntés meghozatalában. Ezt az irodalomban és az ítélkezési gyakorlatban időközben a bíróságok együttműködésének, helyenként a nemzeti bíróságok és az EU Bíróság közötti feladatmegosztásnak nevezik.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének az elmulasztása minden olyan esetben a törvényes bíróhoz való jog megsértésének tekinthető, amikor az ügyben végső fórumként eljáró bíróság az EU Bíróság gyakorlatában kidolgozott elvek szerint köteles az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére. A törvényes bíróhoz való jog csak akkor nem sérül, ha a végső fórum az EU Bíróság által a *CILFIT* ügyben meghatározott valamely kivétel alapján mentesül a kötelezettség alól. A Fővárosi Törvényszéknek az EU Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatával ellentétes megállapítása, hogy eljárási kérdésben nem

kezdeményezhető előzetes döntéshozatali eljárás, nem fogadható el mivel nem felel meg a *CILFIT* ügyben az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése elutasítása feltételül meghatározott kritériumok egyikének sem.

Indítványozó a munkaügyi bíróságnál előterjesztett keresetében és a munkaügyi bíróság végzésével szemben előterjesztett fellebbezésében az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése, az EUMSZ 267. cikke (3) bekezdése előírásaira hivatkozva és az EU Bíróság ítéleteire alapozva kérte előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését (lásd indítványozó fellebbezése [191] – [194], [196] – [198], [200] – [208], [214] – [219], [252] – [255], [258] – [263] pontjai). A fentiekben hivatkozott uniós jogszabályi előírások és EU Bírósági ítéletek minden kétséget kizáróan alátámasztják, hogy a Fővárosi Törvényszék, mint végső fokon eljáró bíróság a döntése meghozatala előtt köteles lett volna előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni. A nemzeti bíróság előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó kötelezettsége ugyanis – a Fővárosi Törvényszék megállapításával ellentétben – az EU Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint eljárásjogi kérdések értelmezése tekintetében is fennáll.

Indítványozó által hivatkozott EU Bírósági ítéletek alapján minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy az EU Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata során megkövetelt egyenértékűség elve szerint, ha az Alkotmánybíróság ítélete alapján a nemzeti jog lehetőséget biztosít a perújításra, akkor az egyenértékűség elve érvényesülése érdekében az EU Bíróság ítélete alapján történő perújítást is lehetővé kell tenni, mert ellenkező esetben sérül az egyenértékűség elve. Jelen esetben a Fővárosi Törvényszék úgy tudott volna eleget tenni az egyenértékűség elve betartásának, ha a közösségi jog elsőbbségi elve által megkövetelt módon, eltekint az egyenértékűség elvét sértő magyar eljárási szabályoktól és az EU Bíróság ítélete alapján kezdeményezett perújítást érdemben elbírálja. Vagy indítványozó kérelmének megfelelően az EU Bíróságnál előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményez az egyenértékűség elve és az uniós jog elsőbbségi elve értelmezése érdekében.

Azzal hogy a Fővárosi Törvényszék az EUMSZ 267. cikke (3) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére nem terjesztette fel a közösségi jog értelmezésével kapcsolatos előterjesztendő kérdést az EU Bíróságnak, megsértette a törvényes hatásköri (eljárási) rendet, amelyhez márpedig az EUMSZ 267. cikke is tartozik, és ezzel az előtte folyamatban lévő ügyben érintett felektől megvonta a törvényes bírót annyiban, amennyiben nem az EU Bíróság oldhatott meg egy az ő döntési jogkörébe tartozó kérdést. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének önkényes elutasítása miatt tehát sérül, a törvényes hatásköri (eljárási) rend, ami a törvényes bíróhoz és tisztességes eljáráshoz való jog megsértését eredményezi.

Az EU Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján (1982.10.6-i ítélet, *CILFIT*, 283/81. sz. ügy, EBHT 1982, 3415. skk. o.) az EUMSZ 267. cikke (3) bekezdése értelmében előterjesztésre kötelezett bíróság – amennyiben tisztázásra szoruló értelmezési kérdés merül fel nála - köteles eleget tenni előterjesztési kötelezettségének, ha az előtte folyamatban lévő eljárásban közösségi jogi kérdés merül fel, kivéve, ha a bíróság megállapítja, hogy "a feltett kérdés az ügy eldöntése szempontjából nem releváns, az érintett közösségi jogi rendelkezés már a Bíróság általi értelmezés tárgyát képezte, vagy a közösségi jog helyes alkalmazása olyannyira egyértelmű, hogy egyáltalán nem merül fel ésszerű kétely.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A

törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában hangsúlyozta, hogy „a »törvényes bírótól való elvonás tilalma« [...] – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték. Annak megítélésakor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nyilvánvalóan elvárható” (ABH 2009, 2352, 2354–2355.).

Indítványozónak az EU Bíróságtól mint törvényes bírótól való önkényes megfosztása sérti indítványozó tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

Az Alkotmánybíróság az eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot az eljárás egészének minőségében ragadta meg. A vonatkozó korábbi gyakorlat áttekintése során a testület a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatban a korábbi alkotmánybírósági döntésekben foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontok figyelembevételével járt el. Ennek megfelelően a konkrét ügy kapcsán összevetette az alapul szolgáló alaptörvényi, illetve alkotmányi rendelkezéseket, és megállapította, hogy nincs akadálya a korábbiakban kialakult és idevágó gyakorlat megfelelő alkalmazásának.

Az Alkotmánybíróság a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában megállapította, hogy „[...] a *fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes«” [ABH 1998, 95.] {legutóbb megerősítette a 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}.

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélését minden esetben tartalmi vizsgálathoz kötötte: elemezte az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet és bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig – mérlegelés eredményeként – mindezekből vont le következtetéseket az adott esetre nézve megállapítható alapjogsérelemre nézve {vö. 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [18]}.

Jelen ügyben az indítványozó a keresetében és a fellebbezésében az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése, az EUMSZ 267. cikke (3) bekezdése, az EU Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata (uniós norma) által megkövetelt egyenértékűség elvére és az uniós jog elsőbbségi elvére hivatkozva kérte a perújítás érdemi elbírálását és előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését az EU Bíróságnál. A hivatkozott uniós jogszabályi előírások és EU Bírósági ítéletek alapján a munkaügyi bíróságnak és a Fővárosi Törvényszéknek érdemben kellett volna elbírálni a perújítási kérelmet vagy pedig kezdeményezniük kellett volna a kereseti kérelemben és fellebbezésben hivatkozott uniós jogszabályok EU Bíróság által történő értelmezését.

Az ügyben eljáró munkaügyi bíróság és a Fővárosi Törvényszék azonban a hivatkozott uniós jogszabályi előírások és EU Bírósági ítéletek (uniós norma) előírása ellenére a perújítás érdemi vizsgálatát és az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó kereseti kérelmet és fellebbezést elutasította. A Fővárosi Törvényszék az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését önkényesen arra való hivatkozással utasította el, hogy eljárási kérdésekben nem kérhető előzetes döntés. A Fővárosi Törvényszék annak ellenére állapította meg, hogy eljárási kérdésben nem kezdeményezhető előzetes döntéshozatali eljárás, hogy az indítványozó által hivatkozott EU Bírósági ítéletek minden kétséget kizáróan alátámasztották, hogy eljárási kérdésben is köteles a végső fokon eljáró törvényszék az EU Bírósághoz fordulni.

A munkaügyi bíróság és a Fővárosi Törvényszék a perújítás érdemi vizsgálatát pedig arra hivatkozva utasította el, hogy az EU Bíróság ítéletére az Alkotmánybíróság ítéletéhez hasonlóan nem alapítható perújítás. A munkaügyi bíróság és a Fővárosi Törvényszék annak ellenére állapította meg, hogy az EU Bíróság ítéletére nem alapítható perújítás, hogy indítványozó számos EU Bírósági ítélettel alátámasztotta, hogy az uniós jog elsőbbségi elve és az egyenértékűség elve megköveteli, hogy az Alkotmánybíróság ítéletére alapítható perújításhoz hasonlóan az EU Bírósági ítéletre alapított perújítást is érdemben bírálja el a bíróság.

A jelen ügyben eljáró munkaügyi bíróság és Fővárosi Törvényszék az ügyet az alkalmazandó és hatályos jogszabályi rendelkezések [az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése, az EUMSZ 267. cikke (3) bekezdése, az EU Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata (uniós norma) által megkövetelt egyenértékűség elve és az uniós jog elsőbbségi elve] figyelmen kívül hagyásával, bírálta el.

A bírói függetlenségnek nem korlátozza, sokkal inkább biztosítja a jogszabályoknak való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a jogszabálynak való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése értelmében a contra legem bírói jogértelmezés felveti „a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének sérelmét is. A jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás” {3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [27]; de ugyanígy: 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [52]}.

A munkaügyi bíróságnak és a Fővárosi Törvényszéknek a jelen ügyben az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése, az EUMSZ 267. cikke (3) bekezdése, az EU Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata (uniós norma) által megkövetelt egyenértékűség elve és az uniós jog elsőbbségi elve által megállapított szabályokat kellett volna alkalmaznia. Továbbá uniós jogszabályi előírásokkal és az EU Bíróság ítélkezési gyakorlatával (uniós norma) meg kellett volna indokolnia, hogy ezen jogszabályi rendelkezések alkalmazását miért mellőzte. Az uniós jog elsőbbségi elvéből az következik, hogy indítványozó uniós jogszabályi

előírásokra és EU Bírósági ítéletekre (uniós norma) alapozva előterjesztett kereseti kérelme és fellebbezése magyar jogszabályokra hivatkozva nem utasítható el. Tehát az uniós jogszabályokra alapozott kérelem magyar jogszabályokra alapozott elutasítását úgy kell értékelni, hogy a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének sem.

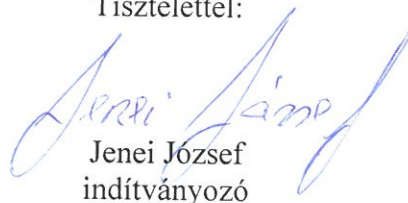
Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [lásd 7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [34]].

Jelen ügy vonatkozásában megállapítható, hogy nem teljesítette a Fővárosi Törvényszék indokolási kötelezettségét akkor, amikor az ügy egyik leglényegesebb részéről, az adott tényállásra nyilvánvalóan vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem alkalmazása okairól – uniós jogszabályi előírásokkal és EU Bírósági ítéletekkel (uniós norma) történő alátámasztásával –nem adott számot határozatában. A munkaügyi bíróság és a Fővárosi Törvényszék önkényesen járt el akkor is, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó – az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése, az EUMSZ 267. cikke (3) bekezdése, az EU Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata (uniós norma) által megkövetelt egyenértékűség elve és az uniós jog elsőbbségi elve által megállapított – jogi normát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése ellenére nem alkalmazta.

A fentieket összefoglalva megállapítható, hogy a törvényszék a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta. Másrészt, ezzel párhuzamosan, a törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe.

Szolnok, 2018. február 09-én

Tisztelettel:

Jenei József
indítványozó